Konopelko A., *Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna jako przykład współpracy samorządu terytorialnego i przedsiębiorców na rzecz rozwoju regionu*, *Ekonomia i Prawo*, Polszakiewicz B., Boehlke J. (red.), Tom XII, nr 1/2013, ss. 139–150 DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/EiP.2013.012>

AGNIESZKA KONOPELKO*

SUWALSKA SPECJALNA STREFA EKONOMICZNA JAKO PRZYKŁAD WSPÓŁPRACY SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO I PRZEDSIĘBIORCÓW NA RZECZ ROZWOJU REGIONU

STRESZCZENIE

W okresie kryzysu ekonomicznego polscy przedsiębiorcy wzywają do podejmowania przez władze działań sprzyjających wzrostowi gospodarcemu. Wśród nich wskazują konieczność wspierania przedsiębiorczości prywatnej. Ułatwianie inwestycji sektora prywatnego umożliwia, nie tylko zwiększenie konkurencyjności polskiej gospodarki oraz przyspieszenie rozwoju regionów, ale również utworzenie wielu nowych miejsc pracy. Skutecznym instrumentem wsparcia jest tworzenie specjalnych stref ekonomicznych, w których przedsiębiorcy mogą korzystać z różnego rodzaju ulg i przywilejów podatkowych. Jedną z najprężniej rozwijających się w Polsce specjalnych stref ekonomicznych jest Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna, która funkcjonuje od 16 lat. Dotychczas powstało w niej ponad 5700 miejsc pracy w prawie 70 zakładach. Wartość inwestycji ulokowanych w strefie przez przedsiębiorców wynosi ok. 1,7 mld zł.

Słowa kluczowe: Specjalne Strefy Ekonomiczne, ulgi podatkowe, Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna

Klasyfikacja JEL: K34, R11, R58

* Agnieszka Konopelko, Politechnika Białostocka, Wydział Zarządzania, Katedra Ekonomii i Nauk Społecznych, ul. Ojca Tarasiuka 2, 16-001 Kleosin, e-mail: agacon@tlen.pl.

SUWALKI SPECIAL ECONOMIC ZONE AS AN EXAMPLE OF CO-OPERATION OF LOCAL GOVERNMENT AND BUSINESS FOR REGIONAL DEVELOPMENT

SUMMARY

In a period of the global economic crisis, Polish entrepreneurs call the authorities for activities conducive to economic growth. There is a necessity for support of private business investments which enables not only increase in competitiveness but also acceleration of regions' development and the creation of new workplaces. One of the effective incentives is the creation of special economic zones where investors can be granted different tax privileges and reliefs. One of the special, fastest growing economic zones in Poland, is the Suwałki Special Economic Zone. For 16 years it has generated more than 5,700 workplaces in nearly 70 companies. The level of investments reached over 1.7 billion.

Keywords: Special Economic Zones, tax reliefs, Suwałki Special Economic Zone

JEL Classification: K34, R11, R58

WSTĘP

W literaturze „specjalna strefa ekonomiczna” (SSE) definiowana jest jako obszar geograficzny wyodrębniony w obrębie terytorium państwa, gdzie pewne dziedziny działalności gospodarczej są wspierane poprzez pakiet instrumentów politycznych, które nie mają zastosowania do innych obszarów kraju¹.

Specjalne strefy ekonomiczne są jednym ze sposobów przyciągania inwestycji zagranicznych, generowania zatrudnienia, oraz sprzyjają wzrostowi dynamiki handlu inwestujących przedsiębiorstw².

W wielu opracowaniach oraz w praktyce gospodarczej innych państw można spotkać określenie „strefy produkcji eksportowej” (*export processing zones*), które mają za zadanie promowanie eksportu oraz stymulowanie rozwo-

¹ W. Ge, *Special Economic Zones and the Opening of the Chinese Economy: Some Lessons for Economic Liberalization*, „World Development”, 1999, 27 (7), s. 1268.

² D. A. Rondinelli, *Export Processing Zones and Economic Development in Asia: A Review and Reassessment of a Means of Promoting Growth and Jobs*, „American Journal of Economics and Sociology”, 1987, 46 (1).

ju gospodarczego poprzez dodatkowe inwestycje, transfer technologii i generowanie zatrudnienia³.

W Polsce podstawę prawną tworzenia specjalnych stref ekonomicznych, zarządzania strefami oraz prowadzenia działalności gospodarczej na terenie strefy stanowi ustawa z dnia 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych. Zgodnie z art. 3 ustawy celem utworzenia strefy jest przyspieszenie rozwoju gospodarczego danego obszaru poprzez rozwój: określonych dziedzin działalności gospodarczej, nowych rozwiązań technologicznych, eksportu; zwiększenie konkurencyjności wytwarzanych wyrobów i świadczonych usług; zagospodarowanie istniejącej infrastruktury gospodarczej; tworzenie nowych miejsc pracy oraz zagospodarowanie niewykorzystanych zasobów naturalnych⁴.

Specjalne strefy ekonomiczne tworzone są w trybie rozporządzenia Rady Ministrów, natomiast zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie strefy, umożliwiającego korzystanie z pomocy publicznej udziela minister właściwy do spraw gospodarki (zadanie to wykonuje w imieniu ministra spółka zarządzająca strefą).

W związku z nowymi uregulowaniami w zakresie SSE oraz wydłużeniem okresu funkcjonowania stref ekonomicznych w Polsce do dnia 31 grudnia 2020 r., Ministerstwo Gospodarki opracowało *Koncepcję rozwoju specjalnych stref ekonomicznych*. Podstawowym celem dokumentu jest wskazanie kierunków dalszego rozwoju SSE w Polsce. Koncepcja dotyczy sposobu zagospodarowania wolnej puli gruntów, tj. nowych 8 tys. ha utworzonych ustawą z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy o SSE, 150 ha pozostałych ze starej puli 12 tys. ha oraz puli gruntów, która powstanie po ewentualnym wyłączeniu mało atrakcyjnych inwestycyjnie terenów. Głównym celem włączania nowych terenów do SSE jest wspieranie nowych inwestycji realizujących politykę zrównoważonego rozwoju na rzecz wzrostu konkurencyjności polskiej gospodarki i tworzenia nowych miejsc pracy. Jako priorytetowe uznaje się inwestycje: innowacyjne, realizowane w sektorach priorytetowych, wspierające rozwój klastrów, parków technologicznych, zwiększające stopień uprzemysłowienia regionów oraz tworzące określoną liczbę nowych miejsc pracy lub o wskazanych minimalnych kosztach kwalifikowanych inwestycji⁵.

³ A. Aggarwal, *Impact of Special Economic Zones on Employment, Poverty and Human Development*, Indian Council for Research on International Economic Relations, „Working Paper”, 2007, no. 194.

⁴ Ustawa z dnia 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych, Dz.U. z 2007 r. Nr 42, poz. 274 z późn. zm.

⁵ *Koncepcja rozwoju specjalnych stref ekonomicznych*, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa, styczeń 2009, <http://www.mg.gov.pl>, [data pobrania: 25.09.2012].

Celem opracowania jest próba analizy efektywności funkcjonowania Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej na tle innych SSE w Polsce.

1. FUNKCJONOWANIE SPECJALNYCH STREF EKONOMICZNYCH W POLSCE

Obecnie w Polsce funkcjonuje 14 specjalnych stref ekonomicznych. Zgodnie z ustawą o specjalnych strefach ekonomicznych łączna powierzchnia stref nie może przekroczyć 20 tys. ha. Na koniec 2011 r. powierzchnia wszystkich stref wynosiła ponad 15 tys. ha i w porównaniu do 2010 r. wzrosła o blisko 939 ha. Średni stopień jej zagospodarowania wyniósł 61%. Według danych Ministerstwa Gospodarki, w 2011 r. wydano 188 zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie SSE, co oznacza przyrost o 6% w stosunku do roku poprzedniego. Przedsiębiorcy zainwestowali 6,45 mld zł, zatem nakłady inwestycyjne wzrosły w stosunku do 2010 r. o 8,8%. Liczba miejsc pracy zwiększyła się o 16,8 tys., czyli o 7,5%. Zainwestowany w strefach kapitał w 75% pochodził z: Polski, Niemiec, USA, Holandii, Japonii i Włoch. Największe nakłady poniosły firmy z branży motoryzacyjnej (25,0% wydatków inwestycyjnych), producenci wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (10,0%) oraz przedsiębiorstwa produkujące wyroby z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (9,4%)⁶.

Tabela 1. Efekty funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych w Polsce

STREFA	STAN NA KONIEC I KWARTAŁU	LICZBA ZEZWOLEŃ	WARTOŚĆ ZREALIZOWANYCH INWESTYCJI (MLN ZŁ)	NOWE MIEJSCA PRACY
Kamienogórska	2009	41	1 359,6	3 736
	2012	52	1 731,1	4 517
Katowicka	2009	186	14 526,4	32 181
	2012	211	18 414,7	37 784
Kostrzyńsko-Słubicka	2009	105	2 986,5	9 555
	2012	129	4 383,0	12 569
Krakowska	2009	47	1 298,3	5 828
	2012	68	1 703,8	6 401
Legnicka	2009	55	4 096,4	8 082
	2012	53	5 070,7	9 078
Łódzka	2009	110	6 159,5	13 175
	2012	154	9 269,1	18 263

⁶ Informacja o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa, maj 2012, <http://www.mg.gov.pl>, [data pobrania: 25.09.2012].

STREFA	STAN NA KONIEC I KWARTAŁU	LICZBA ZEZWOLEŃ	WARTOŚĆ ZREALIZOWANYCH INWESTYCJI (MLN ZŁ)	NOWE MIEJSCA PRACY
Mielecka	2009	109	3 917,3	11 457
	2012	162	5 166,6	15 019
Pomorska	2009	64	4 023,6	11 215
	2012	85	7 364,7	14 108
Ślupska	2009	49	727,0	1 827
	2012	50	1 096,7	2 361
Starachowicka	2009	76	1 022,4	3 426
	2012	71	1 623,5	4 080
Suwalska	2009	50	1 323,7	4 772
	2012	62	1 542,7	4 899
Tarnobrzaska	2009	113	4 993,5	15 912
	2012	135	6 896,1	20 825
Wałbrzyska	2009	133	9 901,7	19 392
	2012	176	13 382,9	24 711
Warmińsko-Ma- zurska	2009	56	2 532,8	4 816
	2012	74	2 952,2	7 398
Ogółem	2009	1 194	58 868,7	145 374
	2012	1 482	80 598,7	182 013

Źródło: *Efekty funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych na koniec I kwartału 2009, 2012*, Ministerstwo Gospodarki, <http://www.mg.gov.pl>, [data pobrania: 20.09.2012].

Do końca pierwszego kwartału 2012 r. we wszystkich SSE w Polsce wydano 1 482 zezwolenia. Przedsiębiorcy działający w strefach zainwestowali ponad 80 mld złotych i zatrudnili ponad 241 tys. pracowników, w tym stworzono ponad 182 tys. nowych miejsc pracy. Od początku funkcjonowania stref można zauważyć stały trend wzrostowy, jeśli chodzi o liczbę wydanych zezwoleń, kwotę poniesionych nakładów inwestycyjnych, czy liczbę zatrudnionych pracowników. W ostatnich latach tendencja ta uległa zachwianiu w wyniku światowego kryzysu gospodarczego. Część firm zrezygnowała z nowych inwestycji, część natomiast zawiesiła decyzje o podjęciu inwestycji⁷.

Podstawową korzyścią wynikającą z inwestowania w SSE jest możliwość skorzystania z ulgi podatkowej, polegającej na zwolnieniu przedsiębiorcy z płacenia podatku dochodowego oraz zwolnienia od podatku od nieruchomości. Maksymalna wysokość zwolnienia z podatku dochodowego wynika z wartości pomocy publicznej, która przysługuje przedsiębiorcy w związku z realizowanym projektem inwestycyjnym. Wielkość ta uzależniona jest od lokalizacji inwestycji, wielkości przedsiębiorcy oraz wysokości nakładów inwestycyjnych (nakłady na zakup środków trwałych lub dwuletnie koszty pracy) i wyno-

⁷ *Efekty funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych na koniec I kwartału 2009, 2012*, Ministerstwo Gospodarki, <http://www.mg.gov.pl>, [data pobrania: 20.09.2012].

si: od 30% do 50% kosztów kwalifikowanych dla dużych przedsiębiorców, od 40% do 60% kosztów dla średnich przedsiębiorców, od 50% do 70% kosztów dla małych przedsiębiorców. Kosztami kwalifikowanymi są wydatki poniesione po uzyskaniu zezwolenia, związane z realizacją inwestycji (albo dwuletnie koszty pracy, jeżeli są wyższe niż nakłady inwestycyjne), pomniejszone o naliczony podatek od towarów i usług oraz o podatek akcyzowy, na: zakup gruntów lub prawa ich wieczystego użytkowania, zakup lub wytworzenie środków trwałych, modernizację istniejących środków trwałych, zakup wartości niematerialnych związanych z uzyskaniem patentów, licencji, które będą wykorzystane w inwestycji. Zwolnienie z podatku od nieruchomości może zostać przyznane przedsiębiorcom prowadzącym działalność na terenie SSE na podstawie uchwały władz lokalnych. Przyznanie przez gminę zwolnienia z podatku od nieruchomości, oprócz poniesienia nakładów inwestycyjnych oraz utworzenia nowych miejsc pracy, jest uzależnione od dokonania przed rozpoczęciem inwestycji zgłoszenia właściwemu organowi podatkowemu zamiaru korzystania z pomocy, czy utrzymania inwestycji w regionie przez co najmniej 5 lat (3 lata w przypadku MSP)⁸.

2. SUWALSKA SPECJALNA STREFA EKONOMICZNA

Suwska Specjalna Strefa Ekonomiczna (SSSE) została ustanowiona rozporządzeniem RM z dnia 25 czerwca 1996 r. w sprawie ustanowienia Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej⁹.

Na podstawie rozporządzenia RM z dnia 15 grudnia 2008 r. w sprawie Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej strefa obejmuje grunty o powierzchni 342 766 ha. W skład strefy wchodzi podstrefy na terenach miast: Białystok, Ełk, Grajewo, Suwałki oraz na terenach gmin: Gołdap, Małkinia Górna, Suwałki. Zarządzającym strefą jest Suwska Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. z siedzibą w Suwałkach. Strefa działa do dnia 31 grudnia 2020 r.¹⁰

Akcjonariuszami spółki zarządzającej SSSE są: Skarb Państwa (40,46% kapitału), miasto Ełk (32,55%), gmina Gołdap (14,64%), oraz miasto Suwałki (12,37%)¹¹.

⁸ *Przewodnik po specjalnych strefach ekonomicznych w Polsce*, KPMG w Polsce, Warszawa 2009, s. 17–21.

⁹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 1996 r. w sprawie ustanowienia Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, Dz.U. Nr 93, poz. 421 z późn. zm.

¹⁰ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 2008 r. w sprawie Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, Dz.U. Nr 232, poz. 1559 z późn. zm.

¹¹ *Informacja o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych...*

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 31 sierpnia 2009 r. w sprawie ustalenia planu rozwoju SSSE „misją strefy jest wspieranie rozwoju północno-wschodniego regionu Polski, w szczególności województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego, poprzez stosowanie rozwiązań wykorzystujących szczególnie uwarunkowania, m.in.: położenie w sąsiedztwie trzech państw – Litwy, Rosji, Białorusi, a także pełne wykorzystanie szlaku handlowego pomiędzy wschodem a zachodem Europy”¹².

SSSE została utworzona m.in. w celu: pobudzenia działalności produkcyjnej i usługowej w regionie poprzez stworzenie nowoczesnych ośrodków przemysłowych, zwiększenia liczby inwestycji o charakterze innowacyjnym, pozyskiwania nowych lokalizacji w celu kształtowania zrównoważonego rozwoju obszarów będących w zasięgu jej działania, rozwoju współpracy z instytucjami zajmującymi się promocją regionalnej oferty inwestycyjnej oraz aktywizacji rynku pracy oraz wzrostu poziomu wykształcenia i kwalifikacji pracowników. Plan rozwoju strefy został podzielony na trzy etapy:

1. okres 2009–2016, w którym przewidziano: rozwój nowych inwestycji na terenie strefy, dostosowanie obszarów strefy do potrzeb inwestorów, rozbudowę infrastruktury technicznej i realizację nowych inwestycji infrastrukturalnych, rozwój usług i osiągnięcie pełnego zagospodarowania strefy;
2. okres 2016–2019, w którym przewiduje się stworzenie przedsiębiorcom optymalnych warunków prowadzenia działalności gospodarczej na terenie strefy;
3. okres 2019–2020, w którym zakłada się przygotowanie warunków do funkcjonowania obszaru przemysłowego po wygaśnięciu regulacji prawnych obowiązujących w okresie funkcjonowania strefy¹³.

SSSE jest jedną z najmniejszych stref pod względem: ogólnej powierzchni, liczby wydanych zezwoleń, ogólnej liczby inwestycji, oraz liczby zatrudnionych pracowników, ale notuje wysoką dynamikę przyrostu inwestycji, oraz zatrudnienia. Również, pod względem zagospodarowania (wykorzystania oferowanych gruntów inwestycyjnych) znajduje się ona na wysokim trzecim miejscu z wynikiem 71,2%, zaraz po strefie pomorskiej (74,3%) i warmińsko-mazurskiej (71,8%)¹⁴.

Efektywność funkcjonowania strefy bardzo dobrze ukazuje również analiza poszczególnych wskaźników w przeliczeniu na 1 ha powierzchni strefy.

¹² Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 31 sierpnia 2009 r. w sprawie ustalenia planu rozwoju Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, Dz.U. Nr 158, poz. 1251 z późn. zm.

¹³ *Ibidem*.

¹⁴ *Informacja o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych...*

Biorąc pod uwagę wysokość nakładów inwestycyjnych na 1 ha SSSE osiągnęła w 2011 r. nieznacznie wyższy wynik niż średnia ze wszystkich stref, mianowicie 11,73 mln/1 ha, przy średniej 11,47 mln/1 ha (6 lokata). Podobnie, w przypadku liczby zatrudnionych na 1 ha, w 2011 r. strefa uzyskała wynik 40 zatrudnionych, przy średniej krajowej 35/1 ha (5 miejsce)¹⁵.

Tabela 2. Efekty funkcjonowania SSSE (narastająco)

WYSZCZEGÓLNIENIE	STAN NA DZIEŃ 31.12.2009	STAN NA DZIEŃ 31.12.2010	STAN NA DZIEŃ 31.12.2011
Liczba wydanych zezwoleń	53	56	60
Nakłady inwestycyjne (w mln złotych)	1 376,5	1 474,9	1 596,7
Liczba zatrudnionych	5 026	5 471	5 452*
Wygenerowane nowe miejsca pracy	4 893	5 070	5 264

* zmniejszenie zatrudnienia jest konsekwencją korekty sposobu wykazywania przez spółkę zarządzającą liczby utrzymanych miejsc pracy w przypadku przedsiębiorców posiadających więcej niż jedno zezwolenie, a nie faktycznej ich redukcji

Źródło: *Informacja o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych*, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa, maj 2012, <http://www.mg.gov.pl>, [data pobrania: 25.09.2012}.

Należy zwrócić uwagę, że wśród głównych inwestorów na terenie SSSE dominuje kapitał polski, np. Porta KMI Poland S. A., Malow Sp. z o.o., Mispol S. A., Iryd Sp. z o.o. Aquael Sp. z o.o., Masterpress S.A. Natomiast, kapitał zagraniczny reprezentują przedsiębiorstwa z Austrii, Danii, Holandii i Niemiec, np. Pfeiderer MDF Sp. z o.o., Rockwool Polska Sp. z o.o., Impress Decor Polska Sp. z o.o., Bianor I Sp. z o.o. Jeśli chodzi o strukturę branżową inwestycji, to w strefie dominują branże: drzewna, tworzyw sztucznych, metalowa, elektromaszynowa, elektroniczna, materiałów budowlanych, spożywcza, odzieżowa i poligraficzna¹⁶.

W 2012 r. Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. wydała cztery nowe zezwolenia na prowadzenie działalności produkcyjnej na terenie strefy. Zezwolenia otrzymali: Bison Chucks S.A, PEMABO Sp. z o.o., AQUAEL Sp. z o.o., SALAG Sp. z o.o. Przedsiębiorcy deklarują utworzenie ponad 120 nowych miejsc pracy. Wartość inwestycji ma przekroczyć 81 mln zł. Z kolei, we wrześniu 2012 r. otwarto w podstrefie Białystok zakład poligraficzny firmy Masterpress S.A., pierwszej firmy, która oficjalnie rozpoczęła działalność w białostockiej podstrefie SSSE. Budowa zakładu kosztowała 25 mln zł. W nowym zakładzie ma pracować 160 osób. Firma produkuje

¹⁵ *Ibidem*.

¹⁶ Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna, <http://ssse.com.pl/PL/index.php>, [data pobrania: 22.10.2012].

opakowania na potrzeby wielu spożywczych koncernów światowych. W październiku 2012 r. z produkcją ruszył drugi inwestor w białostockiej podstrefie, firma Bianor I Sp. z o.o. z Białegostoku. W nowym zakładzie utworzono 150 nowych miejsc pracy. Firma wytwarza elementy z tworzyw sztucznych na potrzeby producentów sprzętu AGD, elektronarzędzi, filtrów do wody, czy dziecięcych fotelików samochodowych. Wartość inwestycji to około 30 mln zł. W 2012 r. rozstrzygnięto także przetarg na sprzedaż 5,3-hektarowej działki w białostockiej podstrefie SSSE. Białostockie przedsiębiorstwo NIBE Biawar produkujące elektryczne podgrzewacze do wody, pompy ciepła, oraz kolektory słoneczne ma zainwestować w strefie 60 mln złotych i zatrudnić 350 osób¹⁷.

Prezes SSSE poinformował, że w listopadzie 2012 r. ma się ukazać rozporządzenie powołujące nową podstrefę w Łomży. W jednym dokumencie powiększona ma być również podstrefa w Ełku (o 28 ha) i w Suwałkach (o 2 ha). Do dyspozycji inwestorów pozostało jeszcze około 90 ha profesjonalnie przygotowanych terenów inwestycyjnych: w Suwałkach, w Ełku, w Gołdapi i w Białymstoku¹⁸.

Wśród przywilejów przysługujących inwestorom w suwalskiej strefie należy wskazać zwolnienie dochodu od podatku dochodowego. Zwolnienie obowiązuje w kolejnych latach aż do momentu odzyskania 50% wartości nakładów inwestycyjnych poniesionych przez przedsiębiorcę. Małe i średnie przedsiębiorstwa uprawnione są do odzyskania odpowiednio 70% i 60% nakładów inwestycyjnych. Inwestując w SSSE uzyskać można również indywidualne ulgi w podatkach lokalnych¹⁹.

ZAKOŃCZENIE

Analizując dane o specjalnych strefach ekonomicznych w Polsce należy przyznać, że stanowią one atrakcyjny i efektywny instrument pobudzania inwestycji w regionie. Wprawdzie, w ostatnim okresie notuje się spadek wolumenu nakładów inwestycyjnych w strefach (co warunkowane jest również czynnikami zewnętrznymi, np. światowy kryzys finansowy), jednak badania przeprowadzone przez firmę doradczą KPMG pokazują, że nowi inwestorzy wyrażają zainteresowanie strefami ekonomicznymi, dzięki czemu rośnie liczba

¹⁷ *Ibidem*.

¹⁸ *Białystok. 150 nowych miejsc pracy w zakładzie Bianor w podstrefie SSSE*, Gazeta Wyborcza.pl z dn. 04.10.2012, <http://wyborcza.pl/2029020,91446,12611301.html>, [data pobrania: 20.10.2012].

¹⁹ Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna...

wydanych zezwoleń oraz liczba miejsc pracy. Mimo, że ustawa o specjalnych strefach ekonomicznych ma obowiązywać do 2020 r., inwestorzy postulują kontynuację działalności SSE w niezmienionej formie, bądź przekształcenie stref w parki technologiczne lub przemysłowe²⁰.

Przedsiębiorcy również dostrzegają problemy związane z prowadzeniem działalności w SSE. Badania przeprowadzone w 2010 r. przez firmę Deloitte Polska wśród przedsiębiorców strefowych pokazały, że efektywność ulgi podatkowej w SSE zależy od rentowności danego biznesu. Przedsiębiorca ponoszący nakłady inwestycyjne w strefie nie ma gwarancji czy i w jakiej wielkości poniesione nakłady przełożą się na faktyczne oszczędności podatkowe. Inwestorzy nadal oczekują zmian, które pomogłyby im przetrwać okres spowolnienia gospodarczego, kiedy efektywność SSE spada, przy jednoczesnym obowiązku dochowania ściśle określonych warunków wynikających z zezwolenia. Oczekiwane są także zmiany, które uatrakcyjniłyby inwestycje. Jak wskazują wyniki badań aż 63,2% ankietowanych uważa, że główną trudnością prowadzenia działalności w SSE są skomplikowane przepisy prawa podatkowego. Przedsiębiorcy postulują poprawę stosowania prawa oraz jednolitość jego interpretacji. Wydaje się, że gruntowana reforma przepisów strefowych mogłaby ostatecznie wykluczyć szereg wątpliwości, stając się zachętą inwestycyjną, zarówno dla inwestora, jak i państwa²¹.

Niewątpliwie, specjalne strefy ekonomiczne wywierają duży wpływ na rozwój regionów i wzrost ich konkurencyjności. Średnio szacuje się, że każda złotówka zwolnienia podatkowego zwróciła się ośmiokrotnie w postaci inwestycji w strefie. W przyszłości SSE powinny być też motorem napędzającym promocję nowych technologii i innowacji w przemyśle. Należy zwrócić uwagę, że SSE poprzez generowanie zatrudnienia wpływają również na rozwój społeczny. Osoby zatrudnione w strefach mają poczucie poprawy ich szans na rynku pracy poza strefą (np. w wypadku zakończenia działalności strefy). Ponadto, kiedy transferowane są umiejętności, czy wiedza poza strefę, korzystna na tym krajowa i lokalna gospodarka.

Suwska Specjalna Strefa Ekonomiczna funkcjonuje w sprzyjającym otoczeniu ze względu na: przygraniczne położenie, dostępność niezagospodarowanych terenów pod inwestycje, budowę drogi ekspresowej Via Baltica i linii kolejowej Rail Baltica, obecność wielu instytucji otoczenia biznesu, jak: Białostocki Park Naukowo-Technologiczny, Suwalski Park Naukowo-Technologiczny, Podlaski Park Przemysłowy, czy obecność jednostek badawczo-naukowych.

²⁰ *Specjalne Strefy Ekonomiczne*, Edycja 2011, KPMG w Polsce, Warszawa, czerwiec 2011.

²¹ *Przejściowa zadyszka...? Polskie SSE – okiem przedsiębiorcy*, Raport Deloitte Polska, Warszawa, czerwiec 2010.

Aby zatrzymać inwestycje w regionie oraz ze względu na stosunkowo długi okres zwrotu z inwestycji poczynionych w strefie, wydaje się naturalnym kontynuowanie działalności SSSE w jej dotychczasowej formie (tak jak postulują przedsiębiorcy do 2026 r.), bądź w innej postaci po 2020 r. Konieczne jest zatem utrzymanie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru strefy, zwłaszcza poprawa infrastruktury oraz rozwój kapitału społecznego.

BIBLIOGRAFIA

- Aggarwal A., *Impact of Special Economic Zones on Employment, Poverty and Human Development*, Indian Council for Research on International Economic Relations, „Working Paper”, 2007, no. 194.
- Białystok. 150 nowych miejsc pracy w zakładzie Bianor w podstrefie SSSE, *Gazeta Wyborcza*.pl z dn. 04.10.2012, <http://wyborcza.pl/2029020,91446,12611301.html>.
- Efekty funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych na koniec I kwartału 2009, 2012*, Ministerstwo Gospodarki, <http://www.mg.gov.pl>.
- Ge W., *Special Economic Zones and the Opening of the Chinese Economy: Some Lessons for Economic Liberalization*, „World Development”, 1999, 27 (7), [http://dx.doi.org/10.1016/S0305-750X\(99\)00056-X](http://dx.doi.org/10.1016/S0305-750X(99)00056-X).
- Informacja o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych*, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa maj 2012, <http://www.mg.gov.pl>.
- Koncepcja rozwoju specjalnych stref ekonomicznych*, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa, styczeń 2009, <http://www.mg.gov.pl>.
- Przejściowa zadyszka...? Polskie SSE – okiem przedsiębiorcy*, Raport Deloitte Polska, Warszawa, czerwiec 2010.
- Przewodnik po specjalnych strefach ekonomicznych w Polsce*, KPMG w Polsce, Warszawa 2009.
- Rondinelli D. A., *Export Processing Zones and Economic Development in Asia: A Review and Reassessment of a Means of Promoting Growth and Jobs*, „American Journal of Economics and Sociology”, 1987, no. 46 (1), <http://dx.doi.org/10.1111/j.1536-7150.1987.tb01766.x>.
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 31 sierpnia 2009 r. w sprawie ustalenia planu rozwoju Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, Dz.U. Nr 158, poz. 1251 z późn. zm.
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 2008 r. w sprawie Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, Dz.U. Nr 232, poz. 1559 z późn. zm.
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 1996 r. w sprawie ustanowienia Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, Dz.U. Nr 93, poz. 421 z późn. zm.
- Specjalne Strefy Ekonomiczne*, Edycja 2011, KPMG w Polsce, Warszawa, czerwiec 2011.
- Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna, <http://ssse.com.pl/PL/index.php>.
- Ustawa z dnia 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych, Dz.U. z 2007 r. Nr 42, poz. 274 z późn. zm.